

Nieuwsbrief IVN Eemland

maart 2020

De Kerkebuurt is beschermd dorpsgezicht van Soest. Onlangs kwamen er op een IVN-wandeling door de buurt en over de Eng maar liefst 60 mensen af.

Natuuragenda Eemland

- **Zaterdag 7 maart**, vogels tellen met Wim Smeets bij de Westdijk, 09.00-10.00 uur, Spakenburg, bij het gemaal. Iedereen gratis welkom. Ook op 4 april.
- **Zaterdag 7 maart**, vroege vogelwandeling, 06.00 uur bij restaurant Buiten in de Kuil, Stulpsewaan Lage Vuursche. Aanmelden niet nodig. Voorwandelen 29 februari 07.00 uur.
- **Vrijdag 13 en zaterdag 14 maart**, vrijwilligersdagen Landschap Erfgoed Utrecht, [zie hier](#).
- **Zaterdag 14 maart**, **start cursus moestuinieren**, 10.00-12.30 uur, De Veenweide, zie artikel verderop.
- **Zaterdag 14 maart**, workshop fruitbomen enten, gratis, kinderboerderij De Veenweide, 15.00 uur.
- **Woensdag 18 maart**, lezing over bijen in het gemeentehuis van Soest, 20.00 uur, [opgeven is noodzakelijk op \[ivneemlandsecretariaat@gmail.com\]\(mailto:ivneemlandsecretariaat@gmail.com\)](#)
- **Woensdag 25 maart**, **Algemene Ledenvergadering** in clubhuis Vogelzang, Desmond Tutucentrum Molenstraat 5, 20.00 uur. **Twee nieuwe bestuursleden nodig!**
- **Dinsdag 4 april**, Oostbroeklezing over Groen Goud (zie artikel), 19.30 uur op landgoed Oostbroek, Bunniksweg 39 De Bilt. Opgeven kan [hier](#).
- **Zondag 19 april**, wandeling naar vogels in de Eempolder, 14.00 uur, start bij Theetuin Eemnes.
- **Zondag 19 april**, Bloesemdag in de Boomgaard van Paleis Soestdijk, 13.00-16.30 uur, Amsterdamsestraatweg/Praamgracht, achter parkeerterreintje tegenover het paleis.
- **Zaterdag 23 mei**, **VOORJAARSEXCURSIE** naar de Millingerwaard, opgeven bij excursies@ivn-eemland.nl.
- **Maandag 15 juni**, vergadering coördinatoren IVN Eemland, 20.00 uur, Vogelzang aan de Molenstraat.
- **Zaterdag 20 juni**, vrijwilligersmiddag, 16.00-19.00 uur, Jachthuislaan 68, Soest.

Bekijk de landelijke IVN-krant Stuifmail via [deze link](#). En IVN Natuureducatienieuwsbrief [hier](#).

Nieuws IVN

Algemene Ledenvergadering met uilenlezing

De Algemene Ledenvergadering vindt plaats op woensdag 25 maart bij Vogelzang. Behalve de jaarstukken en de begroting is er ook **een lezing**. Wim Smeets loodst ons langs de **4 uilen van Bunschoten**. Voor de verkiezing van een nieuwe penningmeester en een nieuwe voorzitter zijn nog steeds geen kandidaten bekend, terwijl de tijd dringt. *Via het secretariaat is een profiel verkrijgbaar van de taken die deze nieuwe bestuursleden wachten.*

Bosuiltjes. Foto Len de Goede

Vertrouwenspersoon

- In navolging van het landelijke beleid is het beleidsstuk In Veilige Handen aan de orde geweest op onze ALV van 2019. Het stuk bevat een stappenplan om grensoverschrijdend gedrag op de agenda te zetten en de kans op dit gedrag te verkleinen. Ook worden er Omgangsregels voor iedereen die betrokken is bij de afdeling vastgesteld. De stukken zijn opvraagbaar bij de secretaris.
- Daarnaast moet iedereen die met minderjarigen werkt binnen de afdeling een gedragscode ondertekenen. Deze code geeft grenzen aan in het contact met minderjarigen. Ook moet iedere begeleider van de scholenwerkgroep, de werkgroep duurzaamheid, de uilenwerkgroep en de wandelwerkgroep een VOG (verklaring omtrent gedrag) inleveren voor zover zij met kinderen werken.
- Als vertrouwenspersoon is benoemd Ina Veldhuis uit Amersfoort. Zij gaat ook voor ons optreden als vertrouwenspersoon als dat nodig is. Voor alle duidelijkheid: ze is geen bemiddelaar in conflicten.

In onderstaand stuk stelt **Ina Veldhuis** zich voor.

- Ondanks alle voorzorgsmaatregelen kan het helaas gebeuren dat iemand ongewenst gedrag ervaart binnen onze afdeling. Ongewenst gedrag is iedere vorm van aandacht of gedrag die door iemand als onprettig wordt ervaren. Dat kunnen al dan niet seksueel getinte opmerkingen zijn of grapjes die door de ander op wie ze gericht zijn als onprettig worden ervaren. **Het kan ook gaan om pesten of een inbreuk op de privacy, discriminatie, overmatig alcohol of -drugsgebruik, bedreiging, agressie of zelfs fysiek geweld.** In geval van ongewenst gedrag kan een IVN-vrijwilliger of deelnemer daarvan melding maken bij de vertrouwenspersoon.
- Sinds kort ben ik benoemd als vertrouwenspersoon voor het IVN Amersfoort en het IVN Eemland. Mijn functie is luisteren, adviseren en begeleiden. In overleg met de melder en/of het slachtoffer bespreken we de problemen en proberen we tot een oplossing te komen. Het slachtoffer bepaalt hierin welke vervolgacties er worden ondernomen. Fysiek geweld en seksuele intimidatie of misbruik worden gezien als een misdrijf; daarvan zal altijd aangifte worden gedaan. Dan wel door het slachtoffer zelf, dan wel door de vertrouwenspersoon of de landelijke vertrouwenscommissie.
- Er is binnen het IVN een landelijke meldplicht met betrekking tot (vermoedens van) seksueel misbruik. Iedere IVN-er is verplicht zulke vermoedens of aanwijzingen niet alleen bij de vertrouwenspersoon maar ook bij de landelijke vertrouwenscommissie te melden. (Vermoedens van) seksueel misbruik mogen alleen door de landelijke vertrouwenscommissie in behandeling worden genomen.
- Gesprekken met mij als vertrouwenspersoon vinden altijd plaats op een neutrale locatie en onder strikte geheimhouding. Mijn contactgegevens zijn te vinden onderaan deze bladzijde of op de website van ivn.nl/amersfoort, onder het kopje “vertrouwenspersoon”. Hier vindt u ook een uitgebreidere beschrijving van mijn functie.

Ina Veldhuis

Tel. 06-57118682

Mailadres: vp.ivnamersfoort.eemland@gmail.com

Laatste Natuur Nabij: grijp je kans en schrijf er wat voor

- IVN Eemland gaat stoppen met het blad Natuur Nabij. Hoewel deze beslissing pijn doet – het pas verschenen nummer is zeer positief ontvangen – vergen de redactie, eindredactie en opmaak zoveel tijd en inspanning dat voortzetting niet haalbaar meer is. Natuurverhalen verschijnen voortaan in deze Nieuwsbrief. Voor het laatst te verschijnen nummer kan tot 1 mei nog kopij worden ingestuurd aan miriam.kollaard@gmail.com.

Natuurinclusief bouwen: denk mee!

● Op 22 februari 2018 heeft de gemeenteraad van Soest een motie aangenomen over natuurinclusief bouwen. Het college van B en W kreeg de opdracht om uit te zoeken of natuurinclusief bouwen ook in Soest kansen biedt voor het behouden en vergroten van biodiversiteit en natuurwaarden. Onder natuurinclusief bouwen wordt verstaan: 'het oprichten en inrichten van bouwwerken en omliggende grond, zodanig dat natuurwaarden er baat bij hebben'.

● Het college heeft voorgesteld om dat toe te passen bij de bouwplannen Oude Tempel in Soesterberg, het Dalweggebied in Soest en de huisvesting van het serviceteam aan de Lange Brinkweg. Daar ligt een groen dak en er zijn maatregelen genomen om vogels en vleermuizen onderdak te bieden. Meer hierover staat op www.soest.nl/bewustwonen.

Een mooi voorbeeld van natuurinclusief bouwen: huisvesting voor de huismus.

● IVN-lid Tim de Wolf, voorzitter van de paddenwerkgroep en tevens raadslid voor Gemeentebelangen Groen Soest, doet de oproep aan IVN-leden om met meer suggesties te komen voor natuurinclusief bouwen. Hij ziet graag tips met name wat betreft expertise op het gebied van de leefwijze van bepaalde diersoorten op padden@ivn-eemland.nl.

Voorjaarsexcursie

● De voorjaarsexcursie voor leden en donateurs van IVN Eemland is gepland op **zaterdag 23 mei 2020**. We gaan o.a. naar een bijzonder natuurgebiedje én op pad in een gedeelte van de Millingerwaard. Aanmelden kan bij Corry Heus, excursies@ivn-eemland.nl. Geef aan met hoeveel personen je komt, of de deelnemers lid of donateur zijn, of je met eigen vervoer komt, hoeveel plaatsen je hebt in je auto, en je o6-nummer. En of je tijd en zin hebt in een gezellige nazit.

● 's Morgens starten we om 9.30 met koffie en thee in de werkschuur van natuurgebied 't Zwanenbroekje. Daarna gaan we het gebied in, voorheen landbouwgebied maar vanaf begin 90'er jaren door een particulier initiatief omgevormd tot natuur, het Stapsteenproject. Rond de eeuwisseling in het beginstadium van het project zijn we er met de weidevogelwerkgroep al eens op excursie geweest, we hebben er toen een geweldige dag gehad. Het leek ons leuk om er nu na zoveel jaren er weer een excursie naartoe te organiseren en te ervaren hoe het geworden is. Onze lunchpakketjes kunnen in of buiten de werkschuur soldaat gemaakt worden, lekker op de locatie zelf.

● 's Middags rijden we richting de Millingerwaard waar we heerlijk gaan struinen en waarschijnlijk langs de oevers van de Maas wandelen met echte rivierduinen en uitgespoelde boomwortels enz. Na afloop hebben we, voor de liefhebbers van een 'nazit' al plek gereserveerd bij de Waard van Kekerdom, voor een (zelf betaald) drankje/hapje, handig want daar is ook de start/parkeerplek van de middagexcursie. In april gaan we samen met de gids(en) voorwandelen en gaan we met elkaar de excursiedag verder inkleuren. Hierna sturen we de deelnemers het definitieve programma door. **Geef je snel op!**

● Inlezen?: www.zwanenbroekje.nl, Millingerwaard intikken en heb voorpret. www.waardvankekerdom.nl

Namens de werkgroep excursies, Corry Heus, coördinator

Groot bereik IVN-Eemland

● Onze afdeling moet elk jaar aan het landelijk bureau de Bereikmetingscijfers inleveren. We noteerden voor het jaar 2019 de volgende gegevens. De Scholenwerkgroep bereikte in 2019 (buiten de leerkrachten) tijdens de Slooplessen 267 scholieren en tijdens de Herfstlessen 292 scholieren. De Wandelwerkgroep heeft 13 publieksactiviteiten gedaan, waaronder het Sloopvissen en de Nacht van de Nacht. Daarmee hebben we ongeveer 270 mensen bereikt. Er zijn dit jaar 11 aangevraagde wandelingen geweest. Daarmee hebben we ongeveer 385 mensen getrokken, in totaal dus ongeveer 655 mensen. Opgeteld: $655+267+292=1214!!$ En dat is nog exclusief de deelnemers aan activiteiten in Eemnes en Bunschoten...

Meer wandelingen op IVN-app

● Op de landelijke wandelapp van het IVN staat nu de wandeling over landgoed Buitenzorg in Baarn. De werkgroep natuurpleinen is inmiddels druk met de voorbereiding voor vier andere wandelingen: over de Eng, door de Korte Duinen, door de Zoom en over de Stompert. De wandelingen worden voorzien van tekst, beeld en soms ook geluidsfragmenten. Voor de Stompert kregen we speciaal toestemming van Defensie, omdat de paden een oefengebied doorkruisen.

WERKGROEP DUURZAAMHEID

Cursus moestuinieren

● Wil je beginnen met een (kleine) moestuin? In deze IVN-cursus helpen we volwassenen een eigen moestuin aan te leggen en te onderhouden. Of het nu in je achtertuin is, in de volkstuin of zelfs op het balkon. We werken daarbij samen met de natuur.

● Deze korte cursus wordt gegeven door twee vrijwilligers van IVN-Eemland, Harry van de Deijssel en Wim Kok.

● Aan de orde komen o.a. de gereedschappen, het verbeteren van de grondkwaliteit, het kiezen van de planten en de werkzaamheden in de moestuin door het jaar heen.

De cursus is theoretisch, aangevuld met praktische oefeningen. Een cursusboekje van IVN wordt ter plekke verstrekt.

● Waar?

De locatie is de Kinderboerderij de Veenweide aan het Vedelaarpad 53 (wijk Overhees) in Soest. Daar is binnenruimte, maar ook een fruitpark, een kas en een nieuwe moestuin.

● Wanneer en hoe laat?

De cursus bestaat uit 3 bijeenkomsten op de zaterdagmorgen van 14 maart, 18 april en 2 mei 2020. Tijd: Van 10.00 tot 12.30 uur.

● Kosten?

We vragen een kleine bijdrage van €10,-. Koffie en thee is inbegrepen.

● Hoe aanmelden?

Stuur een e-mail naar duurzaamheid@ivn-eemland.nl en vermeld je voor- en achternaam, je volledige adres en telefoonnummer. Vermeld ook of je al (enige) ervaring hebt met moestuinen of nog niet.

Je ontvangt een bevestigingsmail met een bankrekeningnummer van IVN-Eemland. Na overmaking van €10,- is je aanmelding definitief.

Gratis workshop fruitbomen enten

● Wij gaan weer fruitbomen enten in de Veenweide. We hebben onderstammen klaar liggen, enthout is al geknipt en we nemen scherpe messen en pleisters mee en wel op zaterdag 14 maart vanaf 15 uur.

Kom leren enten - je krijgt je eigen appelboom mee naar huis! Neem graag eenjarige takken mee van jou lievelingsappelboom, dan kunnen we die ergens op enten!

*De bakken voor de moestuin in het prille beginstadium.
Foto Facebook Veenweide*

Bloesemdag in de Boomgaard

● Welkom op de eerste open dag in Boomgaard Soestdijk voor dit jaar - kom genieten van de appel- en perenbloesem. Kom op de fiets! Zondag 19 april van 13.00-16.00 uur.

● Er is meer informatie op www.EetbaarSoest.nl over de workshops en over alles wat we doen.

Deze activiteiten zijn nog steeds gratis - laat ons weten of je komt op: info@eetbaarsoest.nl!

Open dag in 2019. Foto Göran Christiansson

Wellicht tot ziens namens de Werkgroep Duurzaamheid!

NATUURNIEUWS

Zoneringskaart

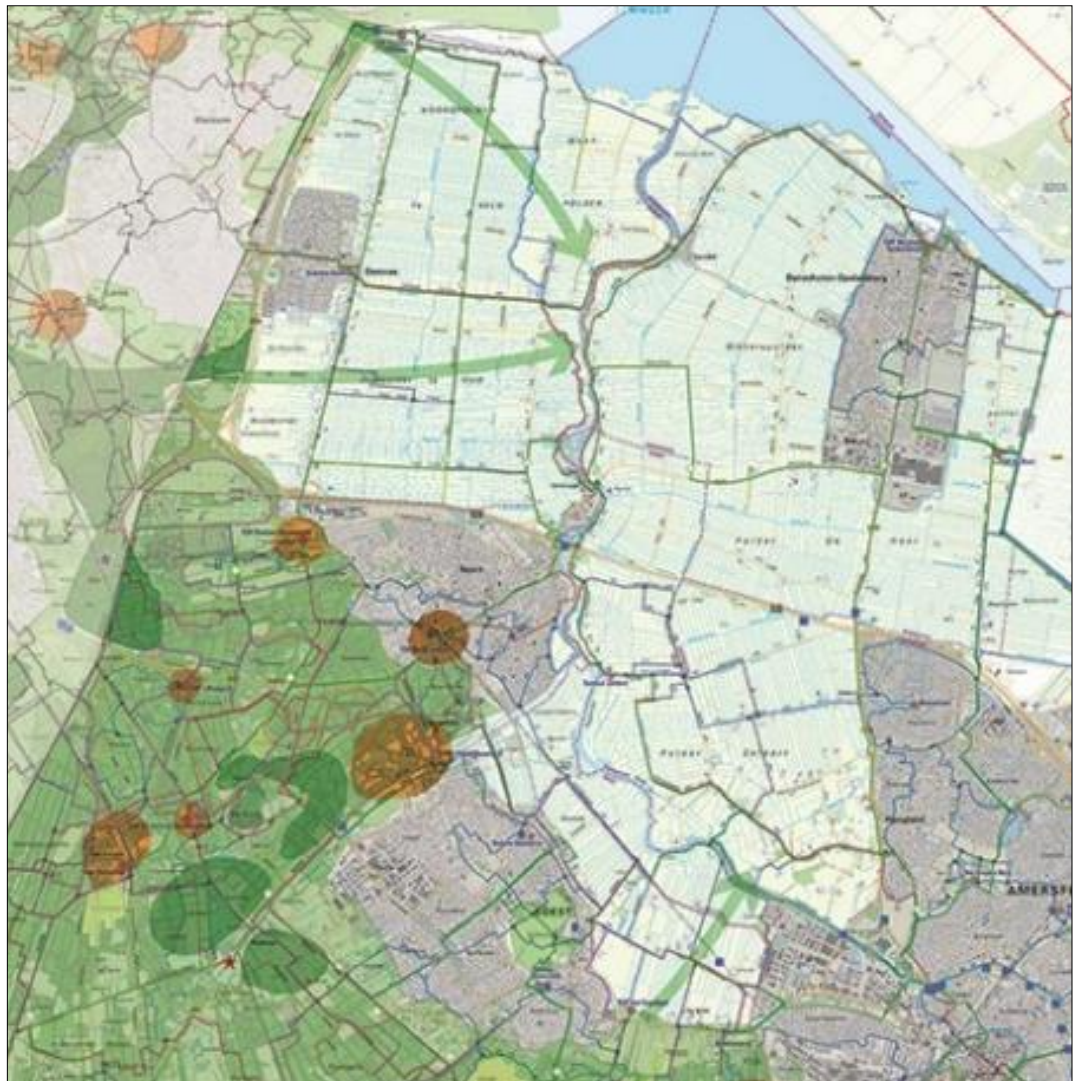
● Het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug heeft een zonerings voorgesteld voor de Utrechtse Heuvelrug. Op bijgaande kaart is zien wat dat betekent voor het NP-gebied binnen het IVN-Eemland: Baarn en Soest.

● De **oranje** cirkels vormen de 'zone dynamisch', waaronder onder meer Paleis Soestdijk, het dorp Lage Vuursche en Kasteel Groeneveld vallen.

Lichtgroen betekent 'zonerings levendig', wat geldt voor bijvoorbeeld de Eng in Soest en de bossen van Lage Vuursche en Soest.

Donkergroen betekent 'zonerings rustig', waar onder meer De Stulp onder valt. De groene pijlen duiden op verbindingen met de omgeving.

● Op 3 maart en 5 maart houden het NP hierover inloopbijeenkomsten en wel in congrescentrum Antropia in Driebergen op 3 maart van 14.00-16.00 uur of 5 maart van 16 tot 20.30 uur in conferentiecentrum De Bergse Bossen in Driebergen. Wie wil meedenken is op deze dagen welkom, opgeven is niet nodig.

Soest is goed voor zijn natuur

● De gemeente Soest heeft een Uitvoeringsprogramma vastgesteld dat behoort bij het Landschaps- en Ontwikkelings Plan (LOP) 2019-2024. Daarin staan heel wat ambities die voor het IVN hoopgevend zijn, onder andere:

Voorbeeld van een bloemrijke berm in de Eempolder. Bron: gemeente Soest

- Een aaneengesloten bloemenlint creëren door Soest
- Stimuleren van bloemrijke akkerranden
- Kleine landschapselementen bevorderen (wilgen, houtsingels, poelen)
- Bevorderen van alternatieven voor mais op de Eng
- Biodiversiteit op de Eng verhogen
- **Ijsbaanterrein met bloemen vullen**
- Tegengaan van vernieling en nachtelijke overlast in de natuur
- Ecologische verbindingzones

aanleggen tussen Heuvelrug en Eem

- Versterking leefomgeving voor fauna met o.a. vleermuiskasten, vistrappen, broeihopen, poelen
- Herstel houtwallen op de Bosstraat
- Schoonmaken watergangen De Wiek en vergroten oeverwaluwand
- IJsvogelwand bij De Biezen opknappen
- Met boeren in gesprek gaan over kringloopbeheer en natuurvriendelijk werken.

Plan voor Duurzaam Educatief Centrum in Soest

● Samen met andere organisaties uit Soest, zoals Energie Actief Soest, woningcorporatie Portaal en de gemeente is kinderboerderij De Veenweide aan het verkennen of ze na hun traject om de Veenweide op te knappen, deze locatie door kunnen ontwikkelen tot een Duurzaam Educatief Centrum (DEC) voor heel Soest. In de lessen Natuur- en Milieu Educatie zitten al veel elementen op het gebied van duurzaamheid verwerkt. „Graag zouden we meer doen door bijvoorbeeld meer voorbeelden van energieopwekking op ons terrein te plaatsen. Ons plan zit nog in een eerste stadium, maar zeker zullen we u informeren over de vervolgstappen. In relatie met de aandacht voor duurzaamheid staat Energietransitie momenteel hoog op de agenda van de gemeente, maar ook van onze organisatie. Door de gemeente zijn we gevraagd een verkenning te doen op de scholen in Soest naar hoe dit onderwerp daar opgepakt wordt en waar wij eventueel een aanvullende bijdrage kunnen leveren”, aldus de nieuwsbrief van de stichting Balans.

Kinderboerderij bestaat 50 jaar

● Balans kinderboerderij Veenweide in Soest bestaat op donderdag 27 augustus 2020 exact 50 jaar! Een bijzonder jubileum dat groots gevierd gaat worden. Het jubileumweekend zal plaatsvinden op 4, 5 en 6 september 2020. Op de officiële jubileumdag (vrijdag 27 augustus 2020) zal er voor de kinderen een klein programma zijn. Op vrijdag 4 september beginnen we om 16.00u met een feestelijke viering en de start van ons lustrumjaar. Ook op zaterdag 5 en zondag 6 september is er een programma-aanbod. Vervolgens zal elk eerste weekend van de maand van september 2020 tot augustus 2021 een bijzondere activiteit plaatsvinden op de kinderboerderij. Meer weten? Houd dan onze website in de gaten!

Beleef de natuur

BIOLOGISCH MOMENTJE – FLORA

(tips hiervoor welkom!)

Voortplanting van mossen

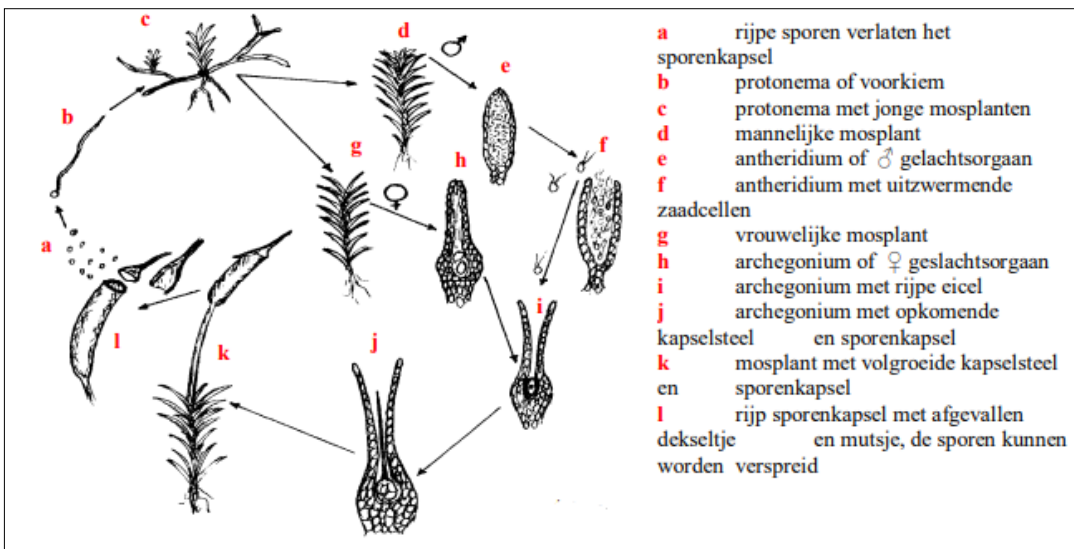
● De voortplanting van mossen is buitengewoon ingewikkeld. Mossen kennen zowel verschillende vormen van geslachtelijke voortplanting als ongeslachtelijke. Het is moeilijk uit de verschillende gidsjes en websites een heldere schets te geven van hoe het precies gaat. Ik zal proberen aan de hand van het gekozen materiaal een zo duidelijk mogelijke schets te geven.

Eerst een kort resumé van wat mos is.

- Mos is een plant die (dus) aan fotosynthese doet.
- Mos heeft geen wortels, maar rhizoïden, draadjes die zich aan een oppervlak (substraat) hechten (steen bv).
- Mos heeft geen vaatstelsel, water en voedsel wordt via de lucht direct opgenomen door de blaadjes.
- Mos produceert zuurstof, beschermt tegen erosie en schept een microklimaat voor ontkieming van zaden en sporen en biedt leefruimte aan springstaarten, mijten en kevers.
- Er zijn wereldwijd 20.000 soorten mos bekend, in Nederland komen 250 soorten voor.

Geslachtelijke voorplanting

- Mossen hebben mannelijke geslachtsorganen (**antheridium** genoemd, een bolletje met zaadcellen of een zakje op een steeltje) en vrouwelijke (**archegonium** genoemd, flesvormig, de eikel zit onderin de fles).
- Meestal komen ze beide op één mosplant voor (eenhuizig), soms op verschillende (tweehuizig).
- Een zaadcel of eikel draagt 1 set chromosomen en is **haploïd**. Na de bevruchting is de versmolten cel **diploïd**. Uit het bevruchte archegonium ontstaat nu een diploïde zygote, een embryo dat uitgroeit tot een **sporofyt**. Die blijft aan een steeltje vastzitten aan de moederplant (**gametofyt** genoemd), nadat het de fles heeft opgebroken.
- De sporofyt heeft een huikje, een soort luikje en een randje met tandjes (**peristoom**). Als de sporen rijp zijn, springt het doosje open en zorgt de wind voor verdere verspreiding. Wanneer er voldoende vocht in de grond en in de lucht aanwezig is, komt er een voorkiem (**protemena**) waarop meerdere gametofyten ontstaan. Daarna zullen die mannelijke en vrouwelijke geslachtsorganen creëren, dus antheridiën en archegoniën. De sporen kunnen soms wel jaren liggen voordat ze zich ontwikkelen tot een mosje.

Sporen op mos. Foto IVN

Ongeslachtelijke voortplanting

- De ongeslachtelijke voortplanting bij mossen lijkt een beetje op het stekken of scheuren bij planten, bomen en struiken. Zo kunnen mossen dit ook. Ongeslachtelijke voortplanting kan op diverse manieren:
  - er ontstaat een **matje** wanneer de spore zich hecht;
  - het mosplantje breekt af en maakt zo een nieuw mosje (**fragmentatie**);
  - via **broedlichamen**: broedtakjes, broedkorrels, broeddraadjes, broedbekers of broedknollen.